

Шинкарук Ірина Володимирівна,

народна артистка України, доцент

Житомирський державний університет імені Івана Франка

М. Житомир, Україна

iryna_shynkaruk@ukr.net

ВИХОВАННЯ САМООРГАНІЗАЦІЇ ТА САМОКОНТРОЛЮ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ЕСТРАДНОГО СПІВАКА

Вступ./Introduction. У процесі навчання майбутнього актора, діяча сценічного мистецтва, викладачу естрадного вокалу потрібно дотримуватись принципів системності, розвитку особистісного потенціалу, творчого розвитку студента ВИШу, а, найголовніше, самоорганізації, як цілісної структури. Самоорганізація розглядається як специфічний процес, в ході якого створюється, вдосконалюється усвідомлення своєї діяльності, що допомагає студенту уникати різноманітних проблем при роботі над власним голосом. Як особистість майбутній актор повинен постійно вивчати свій організм, емоції, вольові спрямування, що сприяє ефективному навчанню, самоаналізу, певної своєрідності звучання власного голосу (індивідуалізація голосу) та вмінню знаходити нестандартні рішення (спочатку разом з педагогом, а пізніше – на основі власного досвіду).

Мета роботи./Aim. Мета статті полягає в розкритті поняття самоорганізації студента ВИШу у класі естрадного вокалу та розвитку його індивідуальних здібностей

Матеріали та методи./Materials and methods. Питаннями викладання естрадного вокалу займалися Н. Дрожжина, С. Клітін, Дж. Коллієр, Е. Кунін, У. Сарджент та ін. Спеціальність «Сценічне мистецтво» вимагає від студента ВИШу системний підхід до вокальної та виконавської індивідуальності студентів, розвитку вокальної творчості, яка поєднує в собі як інтелектуальні,

пізнавальні, так і особистісні, мотиваційні характеристики. Будь-яке трактування цих характеристик неминуче веде до виховання самоорганізації, ґрунтується на асоціації емоційних комплексів, уяві, інтуїції як результат – виявлення нових ідей.

Виклад основного матеріалу. Самоорганізація і самоконтроль це втілення психічної будови будь-якої людини, яки ніби «зчитує» інформацію, певні знаки вокального твору, самостійно вчиться аналізувати не тільки музичний текст (тобто інтонаційну, ритмічну, динамічну і т. д. структуру), але й всотувати в себе художні образи та переживання. Дійсно, педагог-вокаліст може пояснити той чи інший момент відтворення дихання, визначити чистоту інтонування, правильне відтворення ритмічного малюнку тощо, але вкласти свої душевні переживання у виконання студентом твору він не може. Тому самоорганізація на занятті з естрадного вокалу відбиває результати пізнання студентом задумок композитора (можна сказати пізнання людини людиною), у яких виявляється властивості даного твору, стиль, мислення, пристрасті, портрети (інтонаційні) героїв твору. Вокаліст завжди працює з образами, а не конкретними персонажами, його знання збагачуються вивченням справжніх людських почуттів і відносин. Тому дуже важливо, щоб майбутній актор вчився цим почуттям і відносинам споглядаючи реальне життя. А без самоорганізації та самоконтролю емоційне і почуттєве мислення не збагатиться.

Неодмінна умова такого аналізу і мислення – системно досліджувати і з'ясовувати зв'язки, розкривати і запам'ятовувати «відбитки» справжнього життя. Певно, дуже важко спочатку, навіть, неможливо без підказки педагога, визначити ті чи інші механізми відтворення художнього образу, досягнути духовну активність вокального твору. І тут на допомогу приходять самоорганізація та самоконтроль як продовження пізнавальної діяльності, можливість дослідити межі даного образу і створити стереотип виконання вокального твору.

І тут діють не тільки знання, вміння та навички, навіть мотиви, а захопленість, одержимість ідеєю вокального твору, саме тоді учень стає творцом.

Він вчиться, контролює нові ідеї, знаходить і вирішує проблеми, виказує нові судження, підходить критично до своїх попередніх наробок, сміливо відстоює власні думки та постулати.

Результативність такої роботи, самоорганізація та самоконтроль залежить перш за все від свідомості, яка аналізує неусвідомлені ідеї, дозволяє мисленню вирішити ряд загадок, а, по-друге, втілюють функцію пружини щодо усвідомлення низки асоціацій, які ведуть до точного усвідомлення художнього образу.

Власні зусилля особистості щодо самоорганізації та самоконтролю надають їй можливості орієнтуватись в світі (не секрет, що сучасна молодь погано сприймає дійсність, замінюючи її гаджетами та інтернетом), виконувати індивідуальні цілі.

Активність майбутнього актора виявляється у постійній роботі над собою, ця праця охоплює психічну, фізіологічну сферу життя. Йому постійно доводиться переборювати багато костенів, вони негативно впливають на професійний рівень. Для подолання цих скрут потрібні не тільки комфорт, звичне оточення, думаючий педагог, а й, перш за все самоорганізація та самоконтроль. Стимулювати розвиток саморганізації та самоконтролю можна за такими параметрами:

- постійне розширення знань студента ВИШу;
- формування критичного ставлення до себе і до інформації;
- постійне обговорення ідей із педагогом (консультування);
- тренування мислення щодо розкриття художнього образу;
- формування інтересу майбутнього актора до естрадного вокалу, у зацікавленості у своїй творчості;
- пробудження інтересу до вокального твору;
- формувати стійку увагу, правильно організовувати роботу і відпочинок;
- вміти швидко переключатись з одієї ідеї до іншої;
- доброзичливість педагога і студента ВИШу.

Самоорганізація і контроль виховуються декількома етапами:

- несвідомий етап – виховання сукупності психічних процесів, які ще студент не усвідомлює і виконує на рівні інстинктів, підсвідомості. Це – виконання певних порад педагога, своєрідний тренінг;
- свідомий етап – самостійне виконання «важливих» надбань, запам'ятовування і власне коригування своїх дій;
- надсвідомий етап – власне самостійна творчість, усвідомленість основ буття.

Результати та обговорення./Results and discussion. Вчені різних країн стверджують, що будь-яка людина здатна до виховання самоорганізації та самоконтролю, користуватись ними як інструментами діянь. Це ефективний спосіб побудови лінії навчання майбутнього актора, розвитку основних етапів творчої діяльності. Тоді виникають і потреба, і зацікавленість, і прагнення творчо і художньо виконувати вокальний твір.

Висновки./Conclusions. Отже, виховання самоорганізації і самоконтролю – це процес створення стійкого результату виконаної роботи. Творча унікальність студента ВИШу досягне високого рівня, коли він свідомо, оригінально поставиться до власного буття, коли його зосередженість та творча ініціатива сприяє неповторності його повсякденного шляху до майстерності естрадного вокаліста.